

Initiativ till Österbottens välfärdsområdesfullmäktige

Beslut om inrättande av en rehabiliteringsavdelning på den psykiatriska enheten från och med 1.1.2024.

Åtgärder för påbörjandet av verksamheten vid enheten borde helst inledas i januari.

Det här initiativet görs på vägnar av våra närstående som inte själv förmår verka för sin egen sak.

I de genmälen som tjänstemännen gav i juni och september 2022 konstateras följande:
”Man har också identifierat att det saknas en enhet för krävande rehabilitering för mental- och missbrukarvårdskunder, dvs. en enhet som kunde lätta på belastningen på avdelningarna. En dylik enhet skulle betjäna servicekedjan, eftersom kunden då snabbare kunde flyttas till en undersöknings- och rehabiliteringsavdelning, samtidigt som kunden snabbare också sedan kunde flyttas från undersöknings- och rehabiliteringsavdelningen till enheten för krävande rehabilitering. En dylik enhet skulle uttryckligen finnas till för kunder som ännu inte kan utskrivas, men som heller inte längre behöver intensiv specialiserad sjukvård, utan i stället stöd och handledning inför utskrivningen. Enheten kunde även eventuellt användas för intervallvård.

En dylik krävande rehabiliteringsavdelning saknas helt och hållet i det framtids- och anpassningsprogram som utarbetats för åren 2023–2026 och som godkändes i fullmäktige 12.6.2023. Orsaken till detta är uppenbar. Den arbetsgrupp som utarbetat programmet saknar helt och hållet sakkunniga som dagligen är i kontakt med psykiatriska kunder på avdelningar, i stödbostäder och i familjekretsen.

Den 5 april 2023 föreslog jag för Marina Kinnunen att arbetsgruppen för framtids- och anpassningsprogrammet bör kompletteras med representanter för mentalvårdare, Finfami (anhörigas stöd för mentalvården) och Mielle rf, som upprätthåller stödbostäder, eftersom dessa representanter dagligen upplever de psykiatriska kundernas trångmål, lidande, rädsla, självmordstankar och behov. De har också en klar förståelse för det stora hål som avsaknaden av en rehabiliteringsavdelning skapar i vårdkedjan. Kinnunen gick inte med på att komplettera arbetsgruppen. Istället sade hon att ifrågavarande aktörer nog kommer att höras, men inga utlåtanden har ens begärts av dem.

Om man inte har psykiatriska kunder i sin närmaste krets är det svårt att se att det program som sträcker sig till 2026 inte inrymmer en rehabiliteringsavdelning, varför det skulle vara synnerligen viktigt att lyssna på sakkunniga och se till att deras expertis kommer till uttryck i föredragningar och beslut.

Rehabiliteringsavdelningen stängdes på hösten 2014 och därefter har ett stort antal psykiatriska kunder lämnats vind för våg när de inte har kunnat tas in på sjukhuset för 1-2 veckor för intervallvård. Ingen kan fullt föreställa sig den ångest och nöd som de utsatts för. Den unga författaren Miki Liukkonen försökte ända till slutet få hjälp. Men han skickades mot sin vilja bort från sjukhuset. I Vasa blev en psykiatrisk kund senast för ett par veckor sedan tvungen att ta sitt liv. Min bekanta EP har fem gånger avvisats från polikliniken med självmordstankar och i ett skräcktillstånd. Under nio år har nära nog 200 av våra närstående i Österbotten begått självmord. De flesta av dem kunde ha räddats om

rehabiliteringsavdelningen inte hade stängts. Ansvar för detta ligger på de tjänstemän som föreslog att avdelningen skulle stängas och de ledamöter som fattade det här beslutet. Dessutom är merparten av de 5 700 pensionsbeslut som fattas årligen förknippade med otillräcklig vård.

På grund av att vårdplatserna är underdimensionerade är man numera tvungen att utskriva patienter för tidigt, varför vården blir på hälft. Grundandet av en rehabiliteringsavdelning skulle för egen del förhindra att patienter måste utskrivas för tidigt och skulle också bereda plats för nya patienter på sjukhuset.

Eftersom rehabiliteringsavdelningens främsta syfte skulle vara att fungera som en mellanfas inför utskrivningen och också som en intervallvårdsplats föreslår jag att man samtidigt beslutar att rehabiliteringsavdelningen ska placeras i Roparnäs. I jämförelse med centralsjukhusmiljön finns det utmärkta möjligheter i Roparnäs att erbjuda dem som deltar i rehabilitering motion och arbetsterapi. Där finns det också utrymmen som påvisat har en bra inomhusluft i och med att man planerar att placera också annan verksamhet i välfärdsområdet dit.

Av det initiativ som är daterat samma dag och som berör partistöd och mötesarvoden framgår det att man genom att allokera befintliga medel på annat sätt kan anställa uppskattningsvis 12 vårdare.

Vasa 31.8.2023

Vesa Vuorinen

Initiativ till Österbottens välfärdsområdesfullmäktige.

Beslut om att påbörja planeringen av en remissfri psykiatrisk vård som helst ska tas i bruk under år 2024.

Det här initiativet görs på vägnar av våra närstående som inte själv förmår verka för sin egen sak.

Tjänstemännen gav i juni 2022 ett utlåtande i ärendet där man konstaterar bland annat följande:

”En remissfri verksamhet är utan tvivel en kundorienterad serviceform. Det här förutsätter ändå att strukturerna och vårdmetoderna först utvecklas, ett nytt tankesätt och en ny plan.”

Den nuvarande modellen har motiverats med att hälsocentralläkarna borde utbildas för att de ska förmå identifiera patienter i behov av psykiatrisk vård. Det här är förknippat med ett stort problem, nämligen att omsättningen bland hälsocentralläkarna är hög. Det är därför den här planen är nästan omöjlig att omsätta i praktiken. Även i bästa fall skulle den här planen kräva ett mångårigt projekt och skulle inte kunna användas för att bemöta det närvarande brådskande behovet. Följande THL:s färsk forskning påvisar att man i primärvården inte har tillräckligt med sakkunnighet för att känna igen kundernas psykiska tillstånd och faktiska vårdbehov.

Självmod begångna på grund av psykisk ohälsa och bristfälligheter i vården:

Timo Partonen, THL, gav i sin e-post 11.10.2022 följande statistik om dem som begick självmord år 2021:

- * 12 % var vuxna kunder inom psykiatrin
- * 3 % var kunder inom den psykiatriska öppna vården
- * 1 % var kunder inom ungdomspsykiatrin
- * 1 % var kunder inom den geriatriska psykiatrin
- * 81 % var kunder inom primärvården
- * 3 % hade inget kundförhållande inom hälso- och sjukvården.

På den psykiatriska polikliniken finns sakkunniga anställda som avsevärt bättre kan identifiera vilka av de kunder som anländer dit behöver specialiserad sjukvård och vilka kan hänvisas till hälsocentralen. Med anledning av detta kan påbörjandet av planeringen av en remissfri verksamhet anses vara fullt motiverad. När den psykiska hälsan sviktar söker man i allmänhet inte vård genast. När den vederbörande är beredd att söka vård borde tillgången till servicen inte försvåras genom att kräva att hen har en läkarremiss, eftersom hens psykiska tillstånd även i övrigt är synnerligen skört i det läget.

I den södra och norra delen av Österbotten har man redan i årtal fått komma till den psykiatriska polikliniken utan remiss från en hälsocentralläkare eller privat läkare. Nu när H-huset erbjuder bättre utrymmen och möjligheter än tidigare att förbättra kundservicen känns det aktuellt att ta med den remissfria servicen i verksamhets- och ekonomiplanen för år 2024. I planeringen och genomförandet av ifrågavarande service kunde de områden där den remissfria servicen redan är i bruk tas till förebild.

Av det initiativ som är daterat samma dag och som berör partistöd och mötesarvoden framgår det att man genom att allokerar befintliga medel på annat sätt kan anställa uppskattningsvis 12 vårdare.

Vasa 31.8.2023

Vesa Vuorinen